

Turek v nás

Kázání při oslavách 400. výročí narození Zdeňka Kašpara Kaplíře ze Sulevic, kostel sv. Antonína Paduánského, Milešov, sobota 10. září 2011 v 15.00 hodin

Vážení potomci Zdeňka Kašpara Kaplíře ze Sulevic, vzácní hosté z domova i ze zahraničí, milí přátelé,

scházíme se dnes nad hrobem muže, který se narodil před čtyřmi sty lety, prožil neobyčejně dobrodružný život a zemřel navzdory tomu, co prožil, ve vysokém věku 75 let.

To, co nás na dnešním oslavenci přivedlo sem do Milešova, jsou události závěru jeho života. 12. září 1683 byla před branami Vídně svedena bitva, která zachránila toto město před dobytím tureckou armádou. Nešlo o nějakou lokální bitvu, ale doslova o budoucnost celé Evropy. Na tom, zdali Osmanská říše dojde rezidenční město Svaté říše římské, závisel osud celého kontinentu. Bitvu vyhráli obránci Vídně v čele s polským králem Janem III. Sobieským. Zdeněk Kašpar Kaplíř ze Sulevic byl direktorem tzv. Tajného kolegia deputovaných, v podstatě prozatímní vlády Vídně. Zatímco úkolem vojsk bylo porazit tureckou armádu, úkolem Kaplířovým bylo bránit dobývané město. Obrana města trvala 62 dní a navzdory všemu se podařila.

Osobnost dnešního oslavence by si jistě zasloužila nové bádání a zpracování nejen událostí kolem obrany Vídně, ale i celého jeho pestrého a někdy i kontroverzního života. To však není nyní naším úkolem.

Když vzpomínáme na Zdeňka Kašpara Kaplíře ze Sulevic, chceme poděkovat za jeho život, za jeho odvalu a zamyslet se nad hodnotami, které bránil.

Od bitvy u Vídně uplyne letos 328 let. Svět se od té doby změnil, a tak není jednoduché mluvit o tom, co se tehdy stalo. U dómu svatého Štěpána ve Vídni stojí socha svatého Jana Kapistránského, který probodává Turka ležícího pod jeho nohama. Pod touto sochou se klidně procházejí muslimové z celého světa, kteří přišli buď Vídeň navštívit, nebo tu dokonce bydlí. Kolikrát jsem si říkal, jak asi vnímají přítomnost této sochy.

Jak slavit výročí bitvy u Vídně, která se přenesla do liturgického roku katolické církve jako svátek jména Panny Marie? Která z Marií a Marušek tuší, že má svátek 12. září proto, že v ten den byla svedena bitva u Vídně ve jménu jejich patronky Panny Marie?

Dnešní svět je nazýván „globální vesnicí“. Je plný paradoxů. Na jedné straně nás trápí, že někde na druhém konci světa došlo k povodni, na straně druhé se snažíme křísit a udržovat místní zvyky a paměť i v té nejzapadlejší víšce. Co nás sjednocuje?

V tuto chvíli si musíme především odpovědět na otázku, jaká je naše identita. Není to jednoduché ani v případě Zdeňka Kašpara Kaplíře ze Sulevic. Prohlásit ho prostě za Čecha a katolíka by byla hrubá zkratka. Jednak proto, že se

pohyboval velmi svobodně v prostoru celé Evropy a měnil jak víru, tak vojenský kabát. A potom také proto, že pojem „češství“, tak jak jej chápeme dnes, nebyl v té době znám.

Zdeňkův život a jeho činy nás vedou k nutnosti hledat odpověď na otázku po hodnotách, které bránil. V té době to bylo jasné: islám a rozpínavost Osmanské říše byla největším nebezpečím pro křesťanskou Evropu. Turecká vojska byla obávaná pro svou krutost, ale především šlo o zápas za víru a křesťanskou podobu tehdejšího světa.

Jak nakládáme s tímto dědictvím? Co by udělal Kaplíř dnešních dnů? Neotevřel by brány Vídně dokořán? O těchto tématech není radno mluvit, protože jsou „politicky nekorektní“. Především však vyhasla naše víra. K Bohu voláme jen v okamžicích nouze, je to jakési instinktivní vytažení džina z láhve, když je nám ouvej, ale jakmile nám otrne, usilujeme o to, aby Bůh zalezl zpět do té láhve, nechal nás žít podle svého a neobtěžoval.

Víra je tedy vztah. Vztah, který můžeme vidět mezi lidmi. Lze nazvat vztahem něco, co je namátkové a činěné jen v dobách nouze? Kdyby nás někdo znal, jen když nás potřebuje, s chutí bychom se mu pomstili tak, že bychom ho v pravé chvíli nechali na holičkách, aby si uvědomil, že nejsme jako žolík do karet. Tak se bohužel někdy chováme k víře v Boha, nebo – chceme-li to nazvat méně osobně – k hodnotám, na kterých stojí naše civilizace, k hodnotám křesťanským. Je krásné, že vyznáváme humanismus, lidská práva, důstojnost lidské osoby a další tradiční hodnoty, že chráníme kulturní dědictví, ale je potřeba si přiznat, že všechny tyto hodnoty získávají svůj smysl ve vztahu k Bohu, protože v tomto vztahu víry vznikly. V posledku se tak můžeme ptát, proč bychom měli být dobří, milí, tolerantní a tak dále. Pokud je to jen společenská konvence, naše snaha brzy zahyne na úbytě, protože životně důležité hodnoty budou jiné.

V dnešní době, která je velmi bohatá na krize a výzvy, nemůžeme chápat obranu tradičních hodnot křesťanské Evropy jako oprašování nějakého folklórního dědictví. V takovém případě bychom tuto snahu brzy začali chápat jako luxus – což se bohužel kolem nás denně děje – a bude nejen chaos, nýbrž začne platit i staré přísloví: homo homini lupus – člověk člověku vlkem. Mělo by tomu být právě naopak. Evropa nebo evropská civilizace – chcete-li – potřebuje osobní nasazení každého z nás. A my, abychom byli nositeli této kultury a civilizace, musíme mít pevnou půdu pod nohama. Tato pevná půda je v tom, že budeme znát – jak říká apoštol Pavel – důvody naší naděje.

Zdeněk Kašpar Kaplíř ze Sulevic, obránce Vídně, ať je pro nás také obráncem hodnot křesťanské Evropy, které činí náš domov domovem. Dnes není třeba bojovat s Turkem, ale je víc než důležité bojovat sami se sebou a usilovat o takové uspořádání našeho životního prostoru, které bude neseno pokorou a vědomím, že nejsme pány světa, ale jen tvory. Tento „Turek v nás“ musí být poražen, jinak zničíme sami sebe a nejen Kaplířovo dílo přijde vniveč. A to by byla opravdu katastrofa!

*P. Stanislav Příbyl
generální vikář*